

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky

Agentúra Ministerstva školstva SR pre štrukturálne fondy EÚ

Ministerstvo zdravotníctva SR

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Prioritná os:	1 Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy
Opatrenie:	1.1 Premena tradičnej školy na modernú
Prijímateľ:	Základná škola s materskou školou kráľa Svätopluka Šintava
Názov projektu:	Šintava- moderná základná škola s veľkomoravskou tradíciou
Kód ITMS projektu:	26110130112
Aktivita, resp. názov seminára	3.1 Zavádzanie prierezových tém a nových foriem vyučovania, teoretická a praktická výučba.

ZŠ s MŠ kráľa Svätopluka Šintava

Školský vzdelávací program ISCED 1, 2

UČEBNÉ OSNOVY

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Vypracované podľa:

Príloha č.: UO – TP – 1- 9

Vypracovala: MGR. Jana Šimonová

CHARAKTERISTIKA PRIEREZOVEJ TÉMY

Tvorenie projektov a prezentovanie zručností nie je nová téma. V jednoduchších formách sa využívala pri vyučovaní už oddávna. V súčasnosti sa ďalej rozvíja na školách z dôvodu potreby pre ďalší život a prax, kde pri rôznych situáciách v práci bude treba vytvoriť projekt alebo tímovo pracovať, a takisto pri bežných situáciách prezentovať svoje zručnosti alebo zorganizovať si svoju prácu. Dnes nám v tom pomáha prístupnosť rôznej techniky, ktorú je možné využiť.

Prierezová téma rozvíja u žiakov kompetencie tak, aby vedeli – komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, aj prácu v skupine. Prezentovať svoju prácu môžu písomne aj verbálne a s použitím informačných a komunikačných technológií.

Výsledkom vzdelávania bude, že žiak vhodným spôsobom dokáže zareagovať v rôznych kontextových situáciách, nadviazať kontakt, zostaviť základné písomnosti osobnej agendy, pozná ich funkciu, formálnu úpravu a vie ju aplikovať, využiť nástroje IKT, identifikovať a popísať problém a podstatu javu, získať rôzne typy informácií, zhromažďovať, triediť a selektovať ich, kultivovane prezentovať svoje produkty, názory, vytvoriť plán prezentácie, naplánovať a realizovať základný výskum, určiť svoje silné stránky a vie ich využiť pri vhodnom výbere témy, vie aplikovať vhodnú formálnu štruktúru na prezentovanie výsledkov svojho výskumu. V primárnom vzdelávaní je obsah zameraný hlavne na postupnosť jednotlivých krokov a metodológiu tvorby projektu, ktorú budú môcť žiaci využívať v ostatných predmetoch alebo aj v mimoškolskej činnosti pri prezentácii svojej školy.

Ciele aj obsah prierezovej témy je súčasťou viacerých predmetov a realizuje sa integráciou v jednotlivých učebných predmetoch.

CIELE PRIEREZOVEJ TÉMY

Primárnym cieľom prierezovej témy je aktívne zapojiť žiakov do poznávacieho procesu. Proces poznávania je charakteristický svojou otvorenosťou. Učitelia vytvárajú problémové scenáre a otázky, ktoré vedú k tomu, aby žiaci rozmýšľali o tom, čo sa učia. Scenáre projektov sú len rámcové a dotvárajú sa v spolupráci so žiakmi počas riešenia. Realizácia projektu závisí od žiakov, od ich tvorivosti, fantázie, kritického myslenia, vnútornej motivácie, záujmov a potrieb. Pri tvorbe scenárov sú učitelia a žiaci inšpirovaní svojim najbližším okolím a problémami, ktoré vychádzajú z bežného života.

Cieľom projektového vyučovania je napr. napísať knihu alebo časopis, usporiadať výstavu, akciu, prednášku, prezentáciu, vyrobiť vyučovaciu pomôcku alebo inú užitočnú vec. K splneniu tejto úlohy potrebujú vyhľadať veľa nových informácií, spracovať a použiť dosiahnuté poznatky z rôznych odborov, naviazať spoluprácu s odborníkmi, vedieť organizovať svoju prácu v čase a priestore, zvoliť iné riešenie v prípade chýb, formulovať svoj vlastný názor na riešenie projektu.

Ich práca v škole nie je samoučelná, pretože výsledky projektov majú konkrétnu užitočnú podobu. Škola sa stáva súčasťou reálneho života, ponúka žiakom zážitok nových situácií a životných rolí. Významná je aj sociálna povaha projektového vyučovania – žiaci pracujú v skupinách, čo má vplyv na zlepšenie komunikatívnych vlastností, dôležitých pri vytváraní sociálnych kontaktov (schopnosť vyjadrovať vlastné názory, obhajovať ich, viesť diskusiu). Rozvíja komunikáciu medzi žiakmi v odbornej problematike, podporuje samostatnú výmenu názorov, rozvíja vyjadrovacie schopnosti, čím podporuje rozvoj kooperácie a tímovej spolupráce a pri dobrom vedení aj zdravú súťaživosť. Pozitívnym javom je aj vzájomná pomoc silnejších a slabších žiakov.

Cieľom prierezovej témy je naučiť žiakov samostatne myslieť a získavať poznatky z rôznych zdrojov, ktoré sú schopní využívať pri vzdelávaní a učení. Má umožniť žiakom ponechať priestor na samostatný výskum a diskusiu.

Z hľadiska kognitívnych cieľov projektové vyučovanie umožňuje:

- prehľbovať a rozširovať poznanie
- integrovať poznatky do uceleného systému poznania
- rozvíjať tvorivé myslenie, uvedomovať si význam a zmysel poznania.

Edukačné a formatívne ciele spočívajú predovšetkým v rozvíjaní schopností a návykov:

- samostatne a tvorivo myslieť a pracovať
- plánovať vlastnú prácu a dokončiť ju, niesť zodpovednosť za svoju prácu a prekonávať prekážky
- pracovať s informáciami (kniha, internet, média)
- získané vedomosti aplikovať
- prezentovať svoju vlastnú prácu, vystupovať, správne sa vyjadrovať
- argumentovať
- spolupracovať, komunikovať, tolerovať a prijímať iné názory
- rozvinúť spoločenské uvedomenie si individuálnej a kolektívnej zodpovednosti za naše aktivity a dopad týchto aktivít na prostredie a ľudí okolo nás
- hodnotiť svoju prácu a prácu svojich spolužiakov

Projektové vyučovanie sa opiera o tieto princípy:

- pri výbere témy je potrebné prihliadať na potreby a záujmy žiakov, žiaci majú mať vplyv na výber a špecifikáciu témy projektu,
- projekt má súvisieť aj s mimoškolskou skúsenosťou žiakov, vychádzať zo zážitkov žiakov, má otvoriť školu širšiemu okoliu, spoločenstvu, ale aj osobnej situácii žiaka a riešeniu jeho problémov so zreteľom na aktuálnu situáciu.. Mal by byť mostom medzi školou a životom. Nemal by byť iba zdanlivou, fiktívnou, umelou realitou pre predpísané učivo,
- predpokladom projektového vyučovania je zainteresovať žiakov, ich záujem, vnútornú motiváciu,
- projekty by mali umožňovať interdisciplinárny prístup, komplexný pohľad na skutočný svet, mali by prekračovať rámec jednotlivých vyučovacích predmetov,
- projekty by mali riešiť žiaci v skupinách, v kooperatívnom vyučovaní,
- projekty majú viesť ku konkrétnym výsledkom a na ich základe si žiaci majú osvojiť príslušné vedomosti, zručnosti, postoje, prípadne kvalifikáciu, ale aj z riešenia vyplývajúcu odmenu .

✓ **METODIKA PROJEKTOVÉHO VYUČOVANIA**

✓ **Delenie projektov:**

✓ **podľa cieľa:**

- ✓ problémové – riešiť problém zo života
- ✓ konštrukčné (tvorivé) – vytvoriť, navrhnuť niečo nové
- ✓ hodnotiace – posudzovať, skúmať, hodnotiť problém
- ✓ drilové (návčikové, upevňovacie) – natrvalo osvojiť zručnosti, vedomosti

✓ **podľa počtu riešiteľov:**

- ✓ individuálne – rieši žiak sám
- ✓ skupinové – rieši skupina žiakov

✓ **podľa časovej dĺžky:**

- ✓ krátkodobé – vymedzený časový úsek počas školského roka (týždeň, mesiac ...)
- ✓ dlhodobé – celý školský rok, polrok

✓ **podľa miesta realizácie:**

- ✓ školské – žiaci pracujú na projekte len na vyučovacej hodine jedného alebo viacerých predmetoch
- ✓ domáce – žiaci pracujú na projekte len doma
- ✓ kombinované – žiaci časť projektu realizujú v škole a časť doma (najvhodnejší spôsob)

Štruktúra projektu:

Organizačná štruktúra je veľmi variabilná. Je v nej možné pracovať:

- s jednou triedou s jedným učiteľom v jednom predmete
- s jednou triedou s jedným učiteľom vo viacerých predmetoch
- s jednou triedou s viacerými učiteľmi vo viacerých predmetoch
- s celým ročníkom, s viacerými ročníkmi, s celou školou

Predpokladom návrhu „dobrého“ projektu vyučovania je jeho komplexnosť:

- zdôvodnenie projektu (prečo, načo projekt),
- názov projektu (čo je obsahom, témou projektu),
- cieľ projektu (čo získa žiak, aké sú očakávané zisky žiaka z učenia),
- forma realizácie projektu (návrh spôsobu spracovania),
- základné učivo, úlohy a činnosť pre žiakov,
- vyučovacie a učebné metódy, formy a prostriedky,
- materiálno-technické a finančné prostriedky,
- časy vyučovania a učenia sa kritéria úspešnosti žiaka,
- spôsob hodnotenia úspešnosti projektu,
- spôsob hodnotenia a splnenia cieľov projektu.

- *Projekt má štyri základné kroky:*

- **1. Zámer** – sem patrí samotný podnet a jeho spracovanie (náhoda, náhoda, záujem, motivácia detí, znalosť detí, pohľad na učivo) a formulácia východiska, jadra problému, tj. o čo vlastne pôjde.
- **2. Plánovanie** - je vytýčenie základných tém a okruhov, určenie činností a prostriedkov, rozdelenie úloh skupinám, či jednotlivcom, časový plán a pod. V tejto etape preberajú iniciatívu žiaci, učiteľ vystupuje v úlohe konzultanta, poradcu
- **3. Uskutočnenie** – predstavuje vlastné riešenie projektovej úlohy, návrh alternatív, výber optimálneho riešenia, spracovanie podkladov, dokumentácie. Realizujú ho deti, prejavuje sa ich aktivita, tvorivá činnosť, samostatnosť, komunikácia, učia sa spolupracovať, získavajú hodnotovú orientáciu, zodpovednosť a pod. Učiteľ je skôr v pozadí, ale môže podľa potreby zastávať rolu vodcu, organizátora, pomocníka, oponenta, rozhodcu a pod.
- **4. Hodnotenie** – orientuje sa hlavne na detské hodnotenie priebehu celej akcie a prezentáciu jej výsledkov. Rovnocoene sa tu uplatňuje samozrejme i hodnotenie zo strany učiteľa.

- *Postup pri riešení projektu:*

- **1. Príprava projektu – učiteľ**
 - **a/ stanovenie:**
 - cieľa – musí byť jasný, realizovateľný
 - času trvania – nesmie byť príliš krátky alebo príliš dlhý
 - miesta realizácie projektu – doma, v škole
 - **b/ výber témy** – primeraná veku a schopnostiam žiakov, prirodzená, pravdivá, významná pre život, rozvíjajúca záujmy žiakov, využívajúca poznatky z iných predmetov
 - **c/ mapovanie témy** – príprava pracovných listov, vhodných úloh, literatúry
 - **d/ formulácia zadania projektu**

- **e/ zostavenie kostry projektu** – vypracovanie písomného zadania projektu, v ktorom je uvedený cieľ, obsah, časový harmonogram, doporučená literatúra, spôsob hodnotenia
 - **2. Realizácia projektu** – žiak, učiteľ má rolu pomocníka, poradcu
 - prípravná fáza – zbieranie materiálu, meranie, skúmanie problému ...
 - vlastná realizácia
 - **3. Vyhodnotenie výsledkov projektu** – prezentácia vlastnej práce a získaných výsledkov (obhajoba)
 - priame – žiakmi, učiteľmi, ktorí pridelujú body jednotlivým prácam podľa stanovených kritérií, ako sú: obsah, rozsah, výstižnosť, originalita, technické spracovanie
 - nepriame – testovanie úrovne osvojenia vedomostí a zručností
-
- *Formálna a vizuálna stránka:*
 - Žiaci majú projektový zošit veľkého formátu. Všetky projekty sú na jednom mieste. Nevýhoda je, že to bráni možnosti experimentovania so vzhľadom a vystavovania prác.
 - Žiaci vypracúvajú projekt na výkres, plagát, vyrobia brožúrku, hrajú sa s vonkajším vzhľadom: vystrihnú obrovskú žabu zo zeleného papiera a do nej píšu, preložia papier, zahnú, otvárajú sa okienka, opália hrany výkresu, robia trojrozmerné projekty /Môj dom, moja izba, moja dedina/
 - Pri výukových predmetoch využijú formát s obsahom:
 - strana: názov a téma, školský rok, meno
 - strana: názov, téma, autor, cieľ, úloha, postup práce, metódy
 - až napr. 7. strana: riešenie čiastkových problémov
 - 8. strana: vyhodnotenie riešení, záver
 - 9. strana: literatúra

Špecifická časť

REALIZÁCIA PRIEREZOVEJ TÉMY

Príklad návrhu projektov pre prírodovedné predmety:

NÁZOV PROJEKTU	MATEMATIKA	PRÍRODOPIŠ	CHÉMIA	FYZIKA
<i>Časticová podstata sveta</i>	Na počiatku bolo číslo	Bunka –základná častica živej hmoty	Atóm – základná častica hmoty...	Vznik vesmíru...
<i>Organizmus kontra hmota</i>	Konečno verzus nekonečno	Živý organizmus verzus neživá hmota...	Zlučovanie verzus rozklad...	Rádioaktivita verzus živé organizmy...

<i>Myslím, vnímam, tvorím, teda som!</i>	Inteligenčné testy, divergentné úlohy	Človek – objaviteľ Môj prvý objav	Racionálne využívanie prírodných zdrojov uhľovodíkov	Svetlo a tieň – dva protiklady
<i>Vieme, ako žijeme?</i>	Úlohy smerujúce k vytváraniu grafov a k čítaniu údajov z tabuliek a diagramov	10 lekcii ako žiť zdravo a v pohode	Domácnosť – chemické laboratórium...	Fyzika – pomocník lekárov...
<i>Nekonečný svet prírody</i>	Matematická podstata prírodných javov	Dary prírody... Divy prírody	Ropa, zemný plyn, uhlie...	Zatmenie Slnka, Mesiaca, dúha, fatamorgána, ozvena...
<i>Energia. A čo ďalej?</i>	Matematické vyhodnotenie úrovne životného prostredia	Odkiaľ berú energiu ľudia? Prečo tučnime? Odkiaľ berú energiu rastliny?	Obnoviteľné a alternatívne zdroje energie...	Ako pomôcť prenosu energií

ISCED 1

Tvorbu projektu a prezentačné zručnosti realizujeme integráciou v základných predmetoch. Pri plánovaní začlenenia projektov do konkrétnych vyučovacích predmetov je nutná spolupráca všetkých pedagógov vyučujúcich na 1. stupni. Výber tém na projekty je voľný, ale musí podliehať obsahu učebných osnov v jednotlivých predmetoch.

1. ROČNÍK

PREDMETY	POČET PROJEKTOV
Slovenský jazyk a literatúra	1
Prírodoveda	3

2. ROČNÍK

PREDMETY	POČET PROJEKTOV
Slovenský jazyk a literatúra	1

Prírodoveda	3
Vlastiveda	3
Informatická výchova	1
Anglický jazyk	1
Náboženská výchova	1

3. ROČNÍK

PREDMETY	POČET PROJEKTOV
Vlastiveda	1
Prírodoveda	2
Informatická výchova	2
Anglický jazyk	2

4. ROČNÍK

PREDMETY	POČET PROJEKTOV
Slovenský jazyk a literatúra	2
Prírodoveda	3
Vlastiveda	2
Matematika	1
Anglický jazyk	2
Náboženská výchova	1

ISCED 2

Tvorbu projektu a prezentačné zručnosti realizujeme integráciou v základných predmetoch. Výber tém na projekty je voľný, ale musí podliehať obsahu učebných osnov v jednotlivých predmetoch.

5. ROČNÍK

PREDMETY	POČET PROJEKTOV
Slovenský jazyk a literatúra	2
Anglický jazyk	4
Biológia	1

Výtvarná výchova	1
Dejepis	1
Informatická výchova	3

6. ROČNÍK

PREDMETY	POČET PROJEKTOV
Slovenský jazyk a literatúra	2
Anglický jazyk	4
Biológia	2
Výtvarná výchova	1
Dejepis	1
Informatická výchova	3
Nemecký jazyk	1
Geografia	2
Občianska náuka	1

7. ROČNÍK

PREDMETY	POČET PROJEKTOV
Slovenský jazyk a literatúra	2
Anglický jazyk	4
Biológia	2
Výtvarná výchova	1
Dejepis	1
Informatická výchova	3
Chémia	1
Geografia	2
Fyzika	1
Hudobná výchova	2
Nemecký jazyk	2
Ruský jazyk	1

8. ROČNÍK

PREDMETY	POČET PROJEKTOV
Slovenský jazyk a literatúra	2
Nemecký jazyk	2
Biológia	1
Výtvarná výchova	1
Dejepis	1
Fyzika	1
Geografia	2
Náboženská výchova	1

9. ROČNÍK

PREDMETY	POČET PROJEKTOV
Slovenský jazyk a literatúra	2
Anglický jazyk	4
Biológia	1
Výtvarná výchova	1
Dejepis	1
Náboženská výchova	1
Geografia	2
Fyzika	1
Nemecký jazyk	1
Chémia	1